

اینبار، تفاوت در چیست؟

واکنش رئیس واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان، داکتر پاولا کانتور، در مورد کنفرانس کابل

اعلامیه مطبوعاتی مورخ ۳۱ سرطان ۱۳۸۹

بتاریخ ۲۹ سرطان سال جاری، دولت افغانستان میزبان کنفرانس بین المللی کابل روی مسایل افغانستان، در کابل، بود. دولت افغانستان در این کنفرانس به تجدید تعهدات خویش در قبال تأمین امنیت، خدمات و ایجاد فرصت های اقتصادی برای مردم افغانستان پرداخت و جامعه جهانی به ادامه حمایت خود از دولت افغانستان مهر تأیید گذاشت. این نهمین کنفرانس، به سلسله کنفرانس های بین المللی روی مسایل افغانستان از سال ۱۳۸۰ بدینسو، چه تفاوتی به بار خواهد آورد؟

در حقیقت، اعلامیه این نشست، اساساً، از کنفرانس های قبلی تغییر چندانی نداشت. از اینرو، تقاضای کلیدی برای تغییر، از خودساختن اراده قوی سیاسی جهت بهبود زندگی افغانها از طریق تعهداتی که الویت ها را در نظر داشته باشد، و مجزا ساختن فعالیت های انکشافی و توسعه وی از راهبرد مشارکت نظامی در امور افغانستان است.

این پیام تا چه حد جدید است؟

بیشتر تعهدات این اعلامیه مثل امنیت، انکشاف اقتصادی، مسئولیت پذیری و اصلاحات اداری، و فراهم آوری زمینه های سهل برای دادخواهی و دسترسی به مراجع عدلی در این پیام ستودنی اند؛ اما چنین بنظر میرسد که عین تعهدات از سال ۱۳۸۰ بدینسو مکرراً با سخنرانی های عالی و بند و ساخت سنجیده و شمرده شده تجدید میگردند.^۱

سه مثال مشخص مرتبط با تعهدات ارائه شده در اعلامیه کنفرانس کابل قرار ذیل خاطر نشان میگردند:

۱. **به کارگماری بر اساس لیاقت و اصل شایسته سالاری:** پروسه به کار گماری بر اساس اصل لیاقت و شایسته سالاری از سال ۱۳۸۰ بدینسو شامل لست اموری که باید به آنها رسیدگی میگردید بوده است. و یکمقدار تلاشها در راستای اجرای این پروسه نیز با نتایج محدود و غیر ملموس انجام یافته اند.^۲ پیام کنفرانس کابل باز هم، اما بدون هرگونه رجعت به تلاشهای قابل دید در گذشته و یا درک اینکه تعاریفی مثل "لیاقت" یا "شایسته سالاری" با حقایق موجود در افغانستان سازگاری دارند یا خیر، به اجراء آن متعهد شد.
۲. **ایجاد ساختارهای حکومتداری محلی:** پیام کنفرانس کابل، متعهد به اجراء پالیسی حکومتداری محلی تا ۱۲ ماه دیگر گردید که بنظر میرسد این مدت زمانی برای پروسه سیاسی اینچنین مغلط و پیچیده واقعاً با بلند همتی و آرزومندی شدیدی تعیین گردیده باشد. این مدت زمانی شامل تعیین سرحدات و لیسوالی ها، توضیح تضادها و تناقضات دیرپا و ابهامات در مورد نقش ساختارهای مختلف حکومتداری محلی نیز میگردد که باوجود تعهدات قبلی برای حل آن در گذشته، تا هنوز هم حل و رفع نگردیده اند.^۳
۳. **اقدامات اصلاحات، و مبارزه با فساد اداری:** تأکید بیشتر روی اصلاحات و مبارزه با فساد اداری دلگرم کننده است، اما زمانی معنا و ارزش می یابد که این پروسه، برای مردم تغییرات عملی و قابل دید داشته باشد. یکی از موضوعاتی که بیانگر اجراء پروسه اصلاحات، و مبارزه با فساد اداری است، پیگرد عدلی متخلفان و دست بازان فساد اداری، به شمول بلند رتبه های مقامات دولتی، بوده و زمانبست که مردم بتوانند با اعتماد و اطمینان از خدمات شفاف و روشن دولت استفاده نمایند.

رویهمگذاری تعهدات پیشین بدون اعتراف نارسایی های قبلی به آنها میتواند بی باوری و سلب اعتماد مردم افغانستان را در مورد اعلامیه کنفرانس کابل مانند دیگر اینچنین کنفرانس ها به بار آورده و تعهدات کنفرانس کابل را نیز "خط روی کاغذ" بدانند. در غیر آن، تنها اجراء این تعهدات میتواند باور و اعتماد مردم را به خود جلب کند.

چیزی که در اعلامیه نیست!

این اعلامیه به هر مقیاسی که به علت مواد مندرج آن مهم پنداشته میشود، به همان پیمانانه اهمیت آن در مورد مسایل مهمی که مندرج این اعلامیه نیستند، نیز با اهمیت شمرده میشود. موارد حقیقی و مهمی که افغانستان با آنها مواجه بوده و این کشور را به بحران بی اعتمادی میان اکثریت مردم سوق میدهد، در این پیام قویاً به آنها اشاره نگردیده است. مشخصاً، به موارد ذیل اشاره نگردیده است:

^۱ مثالهای تعهدات روی پالیسی ها و تفاهنامه های قبلی شامل موافقتنامه ین در سال ۱۳۸۰، پیمان ۱۳۸۵ افغانستان، و اعلامیه هاگ در سال ۱۳۸۸ اند.

^۲ نشریه " میان انضباط و اختیارات: پالیسی های انتصاب پست های عالیرتبه در ولایات" نوشته مارتین ون بجلرت، (کابل: واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان، ۱۳۸۸).

^۳ نشریه "دولت سازی در سطح ادارات محلی افغانستان" نوشته همیش نیکسن، (کابل: واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان، ۱۳۸۷).

۱. **نظام امنیتی و سیاسی فلی افغانستان:** شورشیگری در افغانستان، مشابه با حضور نظامیان بین المللی در کشور، در وهله جدیدی قرار دارد،^۴ متأسفانه، افزایش عملیتهای نظامی پیام آور خطرات جدیدی برای غیر نظامیان است. اعلامیه کنفرانس کابل بدون شک تأثیر خودش را به خاطر تلفات غیر نظامیان ابراز نمود اما در مورد راهبرد های اصلاحاتی و انکشافی که نیاز به یک اندازه امنیت و ثبات داشت و این امنیت و ثبات متوقعه در بیشتر نقاط کشور وجود ندارد تماسی گرفته نشد؛ و همچنین، روی برنامه صلح و استقرار مجدد که برای عملی شدن نیاز به یک اندازه توافقات سیاسی داشت و این توافقات به میان نیامد، هیچ تأثیری ابراز نگردید.
۲. **نیاز برای عدالت و صلح:** اعلامیه کنفرانس کابل برای زدودن ترس اینکه تحکیم صلح در کشور به قیمت از دست دادن عدالت، و مشخصاً به قیمت زیر پا گذاشتن حقوق بشر، حقوق زنان و حقوق قربانیان جنگ های فعلی و قبلی تمام میشود، گفته های اندکی در خود دارد. از برنامه کاری برای صلح، عدالت و مصالحه ملی، قویترین تعهد مشترک به مصالحه ملی منصفانه، و بخشی از پیمان ۱۳۸۵ افغانستان چیزی در آن گفته نشده و ترس از این میرو که این موضوعات مهم کاملاً کنار گذاشته شوند.^۵
۳. **خواست همه افغانها برای زندگی با کیفیت:** باوجود پیشرفت های نسبی در دستیابی به خدمات صحتی، آموزش و پرورش، آب و دیگر خدمات اولیه، بیشتر افغانها، امروز، در وضعیت خوب اقتصادی بسر نمی برند، و بیشتر آنها، در مقایسه با سال ۱۳۸۳، در شرایط حاد اقتصادی امرار معیشت مینمایند.^۶ این روند اساساً به علت نا امنی نه، بلکه مبتنی بر عدم موجودیت منابع نا کافی، خشک سالی، فرصت های محدود اقتصادی، نابرابری و سوء استفاده، و محدودیت ها در روند مصالحه اجتماعی غیر رسمی است. پیام کنفرانس کابل به این حقایق میرم و مهم اشاره نه نموده و توجه آن به انکشاف و رشد، تغییر مثبت در زندگی قشر نادار را تضمین نه نموده و اطمینان نمیدهد که پروسه کنفرانس کابل برای آنانیکه در معرض بیشترین آسیبپذیری قرار دارند مفید واقع گردد. افزون بر آن، تمرکز بر مساعدت های انکشافی و اصلاحات حکومتداری در الویت های نظامی میتواند برداشت های نا برابری را تقویت نموده و برای مشارکت در پروسه تأمین صلح درازمدت نقش اندکی داشته باشد.
۴. **چالش ها، الویت ها و مشارکت دراز مدت:** در حالیکه بلند همتی دولت افغانستان ستودنی و قابل توجه است، چالش ها و سد های واضح فرا راه دولت افغانستان در انجام تعهدات و وعده های خودش در برابر مردم افغانستان وجود دارد، و نیاز به توجه جدی روی کیفیت و شفافیت هر عمل مرعی الاجراء، محسوس است. این نیاز در بر گیرنده شناسایی و ترتیب الویت ها، رسیده گی به این چالش ها در برنامه های کاری، و تشخیص اینکه اهدافی مثل اصلاحات ساختاری، انکشاف دهات و ایجاد فرصت های اقتصادی منقضى وقت، حوصله مندی، و تعهدات دراز مدت است، میباشد.

گذشته از کلمات روی کاغذ؛ پروسه کنفرانس کابل چگونه میتواند تغییری در زندگی افغانها رونما سازد؟

بحث های داغ و روز افزون روی مسایل ثبات سیاسی و خروج نیروهای نظامی بین المللی از افغانستان، به اندازه ی که در حال حاضر برای تحکیم و تقویت قانونمندی دولت افغانستان در نظر مردم، حراست از دستاورد های حقوق بشری، و دریافت اراده سیاسی برای ایجاد اصلاحات مهم و قابل توجه در دولت افغانستان، نقش ایفا کرده است، قبلاً هیچگاهی اینچنین موثر نبوده اند. هرچند، هنوز دولت افغانستان و جامعه جهانی باید نگاهی فراتر از یک "سال بحرانی" دیگری برای ایجاد و به میان آوردن برنامه های دراز مدت و حقیقی مبتنی بر، هردو، تلاشهای موفقانه و ناکام در ۹ سال گذشته، داشته باشند.

سه تاکید کلیدی واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان برای دولت افغانستان و شرکای بین المللی آن قرار ذیل ارائه میگردد:

۱. **اظهار اراده سیاسی برای اصلاحات کلیدی:** اعتماد مردم مبتنی بر نتایج حاصله است: بگونه مثال، مردم ببینند آنانیکه در فساد اداری دست دارند مورد پیگرد عدلی قرار میگیرند، و ببینند قرارداد های که کیفیت پائین خدمات را ارائه میدهند، فسخ میگردند.
۲. **الویت دهی و نظارت از تعهدات:** تعهدات اعلامیه کنفرانس کابل باید بر اساس نیاز ها و الویت های مردم افغانستان به ترتیب الویت داده شوند؛ و به فعالیت های تفسیر کردند که باعث پی آمد های مثبت گردیده و مردم بتوانند از این فعالیت ها نظارت نموده و این عملکرد ها برای همه قابل رویت باشند. مورد مشترک نظارت و انسجام، در این زمینه، نیاز دارد تا تمام فعالین را مسئول این پروسه بدانند.
۳. **مجزا سازی مساعدت های انکشافی از راهبرد نظامی:** مساعدت های انکشافی باید مبتنی بر نیاز های مردم و بر اساس شیوه های خوب عملی انجام ببذیرد؛ وابسته دانستن آن به اهداف امنیتی باعث نظر اندازی این اصل گردیده و با چشم داشتن به پاداش دهی مناطق نا امن، اتحاد ملی در این کشور را از هم می پاشد.

واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان موسسه مستقل تحقیقاتی مستقر در شهر کابل است که هدف آن انجام و عرضه پژوهش های با کیفیت در عرصه های مختلف جهت آگاهی دهی، و استفاده از آنها در تأثیر گذاری روی پالیسی ها و فعالیت های گوناگون میباشد. واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان با تقویت و ارتقا ظرفیت های تحلیلی و ایجاد فرصت برای تفکر و بحث، میکوشد تا فرهنگ پژوهش و آموزش را در این کشور بیشتر ترویج دهد. این اداره، همچنان، سعی مینماید تا زمینه های بازتاب اندیشه ها، مباحث علمی، و مناظره های را فراهم سازد که پنداشته میشود باعث بهبود و پیشرفت فکری و ذهنی در ابعاد مختلف در زندگی افغانها میگردد.

^۴ به گزارش شماره ۵۳ (۱-۱۵ جولای) دفتر امنیت موسسات غیر دولتی افغانستان (ANSO) به آدرس ذیل مراجعه نمایند:
<http://www.afgnso.org/2010/THE%20ANSO%20REPORT%20%281-15%20July%202010%29.pdf>

^۵ نشریه " وضعیت عدالت انتقالی در افغانستان " نوشته ایمیلی ونتر بتم، (کابل: واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان، ۱۳۸۹).

^۶ به نشریه "خط سیر معیشت افغانستان: شواهد از بدخشان" نوشته آدم بین، (کابل: واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان، ۱۳۸۸)، سر پل، (کابل: واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان، ۱۳۸۹)، و قندهار، (کابل: واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان، ۱۳۸۹) مراجعه کنید. همچنان به "بررسی نتایج انکشافی: جمهوری اسلامی افغانستان از ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۷" (اداره ارزیابی دفتر برنامه های انکشافی ملل متحد، ثور ۱۳۸۸) مراجعه نمایند.